

- 6.

123

Alegoria
en dos actos.

4

original
de

SALVADORA CATALANA.

Acto primer.

1012

Domingo Font.

1887.

arrasato

ata e ca. 10

luzes

do

ATA FATA

ATA FATA

ATA FATA

124
CAVADONGA CATALANA.

ó

Los católicos de Mauresa.

Alegoría

en dos actos y en vers

original

de

Domingo Font.

escrita per encavrochs de ...

etc etc.

CAPIA DUBIA

causa dubia est

causa dubia est

causa dubia est

causa dubia est

Personatjes.

=

Gonse.

Pau.

Roch.

Pep.

Ramon.

Pavik.

Mustif.

Aben-Abel.

Aben-jatu.

Angel.

Escolans, cautiús-cristians - moros = poble etc.

=

1890

Jan 1

Feb 1

Mar 1

Apr 1

May 1

Jun 1

Jul 1

Aug 1

Sep 1

Oct 1

Nov 1

Dec 1

1891

acte primer

=

Casa pobre: porta al foro: un altre à l'esquerra,
à la dreta la llar ab pimaneyra etc al costat
de la llar una porteta secreta que à son temps
deu obrirse una taula en escena y un altre
à la paret del foro sobre la qual hi ha
dos quadros un de la immaculada Concep-
ció y un altre de la verge de Monserrat.
un candeleró ó dos encesos. Joeh al llar, es de
nit y se sent algun tràss molt lluny.

Escena 1ª

Pau y poble. tots armats, alguns en capa etc.

Pau- Cumpliu tots lo que jo us dich
y l' triumpfo es assegurat;
avuy se veurà enfonsat
nostre opulent enemich.

Fem veure a n'als musulmans
que si be humils, quant volèm
sabem morir, o triumpar!
los catòlics cristians.

Se prepara mala nit...
mes no importa, ho vol lo cel
- guerra a mort contra l' infiel!
Y gloria, al rey de David.

Obots- Guerra a mort contra l' infiel
y gloria! al Rey de David.

(Hodie veni a sola veni peris quies)

concepi que hi van ab tot cor.

(Edonan les mans y untes.)

Escena 2^a

Pau.

(Després d'haverlos acompanyat fins à la porta figurava que ls contempla estasiat.)

Pau. Alegres al combat van
com a una boda aniran!
Mes bona sort mereixian
uns homens que valen tant!

(Venint à la escena.)

¿No se perquè així glorijs
tant opesavat mon cor?

No temo pas jo a la mort^a
- Potsi 'l plan no es lo mateix!
d' abad desde Monserrat
va di que no contestaria,
si per cas non plan hi havia,
no contesta, es acceptat.

Per major abundantament
y confiant molt ab la empresa,
avuy la volent Manresa
als vehins ha fet present,
qu'ella, com ciutat cristiana
volia ser la primera
d'aixecar nostra bandera
contra la grey musulmana.
Y tant m'omplert aixó 'l cor!

que content també he jurat,
 - o viure ab fe y libertat,
 o lutya fins a la mort!

(Se sent la pluja y trons.)

No'ns perdona l'huraca!
 ; Baya una nit se presenta!
 - si avís seguirem la torment
 vindran tots? quin dubte hi ha!
 Som catòlics apostòlics,
 y romans fins a mori.
 Y un cop hem dit que sí!
 - No faltem may los catòlics.

Escena 3^a

Pau. Roch.

(Entra y tancar. 'Y tren

la capa mollada.)

Roch- ¡Joeh aquí! baya unas gotas!

- mes grossas qu' un ull de pop.

y tocam, vinch fet un pop.

- sols fa bó per las granotas.

No mes vinch de con Ramon.

y la porta está tancada.

y plovent tant, camarada!

no dona, bolta pe'l mon.

Y no perquè sigui fosch,

ni que'l camí's trobi aïslat,

pero en semblant tempestat

creu, Pau, es ferotje'l bosch.

Y aipo causava feresa

à tots, ja ho coneixes tu
 y pots conta que ningú
 sortirà avuy de Manresa.

- Ni que 'n tinguin molt desitj
 ves plovent, qui recat al Noeh?

Pau-

(Sent aixeca a Noeh li

dir ab molt env.)

Dispensa que't diga Noeh,
 que t'erras de mitj a mitj.
 Som catalans! Dintre l'pit
 tenim dels brans lo vigor.
 Com quedara nostre honor
 si faltem aquesta nit.

- Habem prestat jurament
 per lutya com bons cristians.

hasta veuve als musulmans
luny, del nostre continent.
Tot espanyol... serà breu.
si sanch patria te en las venas,
ha de rompre sas cadenas,
ó mori lutpont per Deu!
Contestam; no te importuna
veuve que fan tant agravis
a la fe dels nostres avis
ondejant la mitja luna?
que no respecten hisendas
ni las vidas, ni l'honor!
y sols omplen de terror
lo llar de nostras vivendas.
Y hem de callar y sofrir

tals insults? no viva Deu!

130

triunfarà la santa creu

ò tots habèm de morir!

Calla, per Deu, que pot è...

que vingan, me sent del cor,

si lluytant rebo la mort

com catòlich moriré.

(En aquest moment fa un bró

molt gros y van seguint sempre.)

Boch Valgam Deu!

Pau- Ya us ha escoltat!

- Son las salvas de la gloria!-

Ell nos duirà a la victoria

no temèm la tempestat!

Si la estrella del orient

als reys à Belèn portà,
junt ab nosaltres, vindrà
un altre astre resplendent.

(D'obra la porta del foro

ò be per entre un costidó

y apareix un angel ab

una ginnalda que dirà

- Catòlics, apostòlics y

Romans, tot transparent.)

Escena 4^a.

Dits. Angel.

(Els dos quedan parats.)

Jon. Es oritat!

Pau. Que ving, Deu meu!

La fe' qu' alenta 'l teu cor,
 Uniuos, tinguen valor
 y del alarb triunfaren.
 Yo seré de nit y dia
 lo vostre iris de bonansa,
 lluyten ab fe' y esperansa
 que la santa Verge os guia,
 Ab bravura sobrehumana
 troncharen la mitja lluna,
 y en cada ciutat moruna
 brillarà una creu cristiana.
 Lluyten donchs, y respecten
 als indefensos, germans
 sou tots, y sempre ls cristians
 perdonan com lo seu Deu.

(Desapareix.)

Escena 5^a

Pau. Koch.

=

Pau- Ah! Gràcies! lo teu alè
m'ha deixat fet un jeganç.

Koch- Bè, que fem? (Resolut.)

Pau- Ya estem marçant!

Koch- Mira que'l bosch... està ple
de tolls, y fanç?

Pau- Res m'importa!

Alli nos esperan, Koch,
si no acudim tots al lloch
la nostra causa ja es morta.

Noeh- Venrás, Pau, jo si convé,
 sò valent... tant com ningú!
 y d'aipò que'm contas tu
 la veritat jo no'n se ré!

Pero si vols que'm cavalli,
 porta un moro dels vellsots,
 y venrás com a carrets
 me l'emprench hasta que calli.
 Pero aipò de talla de caps
 sols ho fan los reys Herodas.

Pau- Que dius Noeh? (infant.)

Noeh-

Si t'incomodas
 jo toco pipa, ja ho sabs.
 Per lluyta jo no serveixo
 ni se d'esgrima, ni ballo.

perquè ni ab lo pa'm barallo,
com qu'és molt sech, me'l bulleips.
Per pò disposa d'un hom---
menos per lluytà y discorra,

(Molta entèresa.)

Pero si tocan à corra
jo sempre quanyo à tothom!
Ab tots los novos veuràs
que corran per mi trinant,
per pò jo sempre al devant,
ells ja venen al detras.

Pau. Y aixo ho dir un català?

Noch. De roures y de glaneras
se'n troban de mil maneres---

-¿Has sentit?

(Espantat.)

Pau. Deuhen truca!

Noch. Si fossen ells!

Pau. ¡Qui demana?

(Ha anat a la porta que
antes havia trucat y com-
testa la ven.)

Gou. Obram Pau!

Pau. Es en Goussé!

Noch. Vols di? preguntali bé.

Pau. Guigme d'aquí al mitj, pabana!

Escena 6.

Dits. Goussé.

Gou. = (Com aquells qui se de dormin.)

Mare de Deu, quina nit!

fosca com gola de llop.

y aquí'm teniu fet un pop.

- y aipo que m'estaba al llit!

(Va parlant com qui

busca una mentida.)

Pero noys, entre la fusta...

- y no us enganyo, de veras!

s'han despertat las goteras!...

Noch- Y t'han tret del llit, eh?

Gou- ; Justa!

Y sentint que ja no plou

he dit ba! surtim un poch.

perque'm Pau sempre te loch.

- m'acurruen.

(Va a assentarse)

Pau-

Be ho veig prou!

Abipò si qu'es mitja vida!

Pau- Mira qu'anem a sortir.
 à n'aquet l'he fet venir
 per dirte 'l de la sortida....

Y ja qu'à casa tu veus
 de ch' dirte.... (In marpa.)

Gou- Be esolta un poch.

Pau- No potse!... (Ab veure la calma de a' sortir.)

Gou- Convenel Noch.

Pau- Daya una calma que tens!

Gou- Yo he sigut molt peresos....

Y seguint sempre 'l mateip....

Pau- Digas, l'objecte, entlestip.

Gou- No es pas un sol. (calma.)

Pau-

No?

Gon-

Gondos.

(Y'arpeca y molt

formal.)

- Tu creus que dormint al lit
d'aquest modo m'és mollat?

No, Pau, no te és enganyat.

- Vinch de corra.

Pau-

¿Que m'has dit?

(Pau qui'estaba apunt de

murpar veient la trans-

formació de Goni banya

à ell.)

Gon- Dech dirte que tot ho sé.

tu m'has cregut un cobart.

y hauràs dit, quant sigui tant

135
potsè seguirà l'Gonse.

-Ho he sabut per un vellans
lo qui aqui, Pau, representas...
vull dirte, perque tu alentas
als oprimits cristians.

(Se miran com si volguessim
dir qui sera aquest.)

(Portantlo un poch apart.)

No per cap vil ni traïdo
he sabut tot lo que passa,
qu'en la catòlica vasa
no existey cap delato
Un escrit qu'habem trobat
à la font del jesumí.
Pau- Deu de Deu! lo pergamí

que m'enviaba l'abad

Gon- No hi ha res perdut; per sort
cap dels moros l'ha llegit,
tant sols per salvar l'escriu,
; pobre recadè! allí ha mort.

Pau- Com ho sabs?

Gon- Era ja fosc,
qu'estabam junts a la font
en Pepet jo y en Ramon....
per internarnos al bosc.
quant sentim de prompte un crit.
- Mateume, ja estich content!
y a la font al bell moment
ha arribat per sort l'escriu.
- Vaig a buscarlo! ha exclamat

un moro, - Deu se un secret.
 y encenenent un gros llurquet
 a la font ha il·luminat.
 Al moment nosaltres tres
 lo cul·lim, lo moro ho veu
 y diu: alto! si us moveu
 tots sou morts! y sens dires
 cap al bosc entrem corrent,
 y a la casa de'n Pepet
 habèm sabut lo secret
 del plan del levantament.

Pau- Pero 'l pergami?

Gau- Cremat.

sabent lo que contenia...

Pau- Ya has fet bé.

Gon-

Per po venia-

per dirte que s'ha canbiat,
obguardaren la senyal;

y encesa la fogorada
per los del altre bandada
probarà que seran dalt.

Los cent que mana en ellolins-
dins al bosc de prevençió,
pel pinar de can masó.

vindràn los igualadins;

tu y los teus, conforme dir,

al rocam dels vells batons,

y tindrem als musulmans

enclaperats baix al riu.

Pau. Gonsè, y això es veritat?

Gou. Ho dubtes? miram la cara.
 pot mentir? no t' dich mes ara
 perquè el temps tenim contact.
 -ebre, germans meus, marxen;
 jo'm quedo un poch, que comve
 pero prompte m' trobare
 ahont vosaltres lluytaven.

Noch. (Sentintlo, ja t'inch lo cor
 molt mes gros que cap jegan.)

Pau. Després ja t' compensarà....

Gou. Lo Deu, no admet favor.

Deixeu-me ab goig esperar
 lo moment de la victòria,
 que després, no vull mes glòria
 que la que Deu me d'ava.

No per honors ningun deu
defensa la religio

no som catolichs; si o no?

- Donchs debem morir per Deu!

Vingue al mon lo Redentor,

y per redimi el peccat

va morir crucificat

com a Madre y malfactor.

Si Ell sent Deu vingue a n'aquí

y va sofrir tantas penas

sols per rompre las cadenas

que Satan va construir, ---

Si Ell la vida no ha donat

† morint per tots com sabem,

diguemne, no li debem

si morim en lo combat?

Andr.

Si!

(Entusiasmats.)

F. Gon-

Ah! germans, mon cor halaga
 aquest si! que'm responen,
 lutpem y morim per Deu
 qu'amor ab amor se paga.

Si avuy salvem los perills
 nostres vidas arrostrant,

sempre nos benehirant

tots los fills dels nostres fills.

Covadonga Asturiana

brilla triuphant de sa empresa,

Donchs fem que's digui Manresa

Covadonga Catalana

Ma vindrà per pò algun dia

que pel Dimoni tentats,
alguns veuuant se' insultats
tots los devots de Maria.
Pero un sant varó romà,
de virtut acrisolada,
à la verge immaculada
per tots intercederà.

Y passat l'esglay primè
d'un altre vuda companya,
per sempre serà l'Espanya
l'astre brillant de la fe.

Pau- Qui ets qu'aspi parlar?

Jon-

Yo!

- Un catòlic.

Pau-

Be... oull di...

Gon. Mon nom verdaer?

Pau. Si!

Noch. Si! (Abbe.)

Gon. No es propicia l'ocasió.
 Prompte farant la senyal,
 preneu l'arma catalana!

(Una bandera o pendó de la

Serge de Montserrat.)

dos dos. ; Viva l'ensenya cristiana!
 ; Guerra a la turba infernal!

(Un viu pleu d'ardor.)

Escena 4^a

Gonsé.

(Mirant l'entusiasme dels dos.)

Gen- Jè. patriotisme y valor.

và acompanyat en son pit
triumfarem, no hi ha temor,
la mare del Redentor
nos dirigirà en la lid.

(Trau un pergamí.)

- obiqui està 'l secret mes gran
que l'abat guardat tenia,
quant menos ho pensavànt
ressonava l'himne sant
cantat per la escolania!
qui ho pot veni a descriure!
quin mortal es que imagina
ni's pugua may persuadir
que des d'aquí al monastir

hi hagi pas per una mina!

Obquesta pobre cabanya,

de la victòria es la clau.

Conciència mes estranya!

Potsè ajudi a salvà a Espanya

la pobre cosa de'n Pau.

(Inspeccionant lo quedi.)

Ab la creu, dos porticons

que s'obran sols apretant!

que veig! no son ilusions!

los escolans ab blandons

dins de la mina esperant!

Abi Verge de Montserrat!

son la perla catalana!

Escena 8^a

Gonçé. Pepet.

(Hora la porta.)

=

Pep- Gonçé! Gonçé!

(A miya veu)

Gon-

Qui ha cridat?

(Quant ha estat il·lusionat ab

lo que figura veure dins

la cova y al sentir la veu

mort de la abismació que

tenia.)

Pep- Obra!

Gon-

En Pep!

(Va a obrir.)

Pep- (Entrant.)

Ja han desfilat?

Gon-

Mira!

(La cova.)

Pep-

¡Verge Soberana!

Gou- Deu ve ab nosaltres, repet.

Rep- Obipis ho crech, entre'ls pins
he vist nostre amic Denet,
y'l que mana'n Divallet
que son tots igualadins.

Bothom està preparat;

Mouresa la veu dava

deipant al moro aterrat,

perque veur que ha brotat

de cada pedra, un cristià.

Gou- Y'ls escolanets cantant

ab son acent armonios,

mentres estavem lluytant,

bèlich impuls. Donavant

a nostre bras victorios.

Y serà breu la jornada
perque lluytorèem com brans!
potser la lluyta empenyada,
pero aïpi d'una vegada
dixparèem de ser esclaus.

Y un cop salvats nostres drets,
sent duenyos del camp infel,
venrèem als escolanets.....

com un coro d'angelets,
que cantan baixant del cel!

- ¡obquest soroll!

Rep-

Els seran.

Jon-

Qui?

Rep-

Uns quants que s'han unit
y allà han quedat vigilant.

142
Egon- Obra y que vagin entrant

Pep- Namon? (Butes d'obris.)

Na- Ji!... (Entrant.) Molt santa nit!

Escena 9^a

Dits Namon y poble - armats, etc.

=

Egon- Bona nit germans

(Ha donat la mà a tots mentres

parla y ab veu un poch baixa

pero ab accent patriòtic diu

la següent letrilla)

D'acosta 'l moment,

Uny tèm com brans

que Uny tèm per deu.

Si en tant fera l'utpa
la vida perdém...

coronats de gloria
nos veurém al cel.

la vida terrestre

sols un somni es.

Que importa de parlar,

si salvar logrém,

la fi de la patria

que tant escarneix

robant vida y honra

l'alarb, vil, y fer!

Benim mil exemples!

miralls transparents!

o milt! las doncellas,

que al foc, ió al torment,
han perdut sa vida
defensant la fe!

i Donchs si ellas la palma
tant gloriosament
de santas ostentan,
molt bi tots podem
- tenir lo cor d'home -
- que molt mes fortes -
ab la fe de Cristo
aterrà el infiel;
ó alcanrà; la palma
de morir per Deu!

Tots. A tot estem prompte! (Ab fe.)

Ramon. Nostre cor d'acer

la por! no l'entela!
Sempre resplandent
correrà à la lupta
en lo fron serè.

- Y si la victoria
lo cel nos nequès,
morint per la patria
rellèm nostra fè.

Gou- Aquí hi ha la mina

Nam- Gran Deu! Era cert!

nostre es la victoria,

germans, triumfarem!

Gou- Y mentres s'aguarda
veure 'l foeh encès.

Pepet, qu' aquí vingon

144
los escolanets.

(Pep entra à la cova)

y ab fervent plegaria
tots junts implorém
de la santa verge
valor y ardiment.

Pep- obqui per complauet
goixosos los tens.

Escena 10.^a

Dits. Escolanets ab bandons, altres ab pagot etc.

y papers de musica se collean à gust del Director

y cantan.

Gon- La fe y la innocencia!

Canten, fills, canten!

- Cant -

=

Santa verge immaculada
oïu nostres devots cants
y abriguen baix vostre manto
als afligits catalans.

feu que guanyem la victoria
derrotan la host' infiel,
y qu'en tot Espanya ondegi
lo símbol sant de la fe.

(Seguir la part.)

- Parlat -

=

gon-.. Ah! gràcias! mil gràcias!
nostres puras veus

los cors enajenan.

145

Pep-

(Que després del cant ha

anat a la porta.)

¡La foguera!

Gon-

¡Anem!

Cantem a Maria!

Cantem, fills cantem!

(Ab molt d'amor aquets

dos últims versos y ense-

quida romp altre volta

l'himne, los escolans

se van cantant per la

cova seguits del poble qu'

alguns han passat al de-

vant. Pep, Ramon y Gonsè

son los últimos que han
lanciat la porta del foro al
sortir per la mina.)

=
Com lo teló pensadament.

6-2-

Alegoria
en dos actos
original
de.

CAVA DOMINGA CATALANA.

Acte segon.

Domingo Font.

1887.

arranged
also see
series
in

AMERICAN

AMERICAN

of the

of the

CAVADONGA CATALANA.

ó

Los católicos de Mauraesa.

Acte segon.

CATALANES

de la...

de la...

acte segon.

=

Camp fonsos. al segon terme figura
 qu'atravesa el riu de part a part,
 al foro, montanyas qu'a son temps,
 surtirant (per una cova qu'esta a
 bastant altura) los escolanets etc.
 Dos o tres arbres al mitj de la
 escena.

Escena 1^a

Mustil. Parife y moros un porta una
 lanterna al airearse l

telo l'escena esta

sola y van sentint ho

moros es de nit.)

=

Ba. Pot en va no es veritat?

Bots. ¡Mejaleje!

Be ho veig prou!

jo no se per hont s'ocultan
perque al comi de la font
no's veu ni una trepetjada,
ni en los senderos del bosc
se troba rastre ni indici
que no descubreixi hont son.

Mus. Ah! si vienen a mis manos,
juro que el toro mes gros

ha de ser el dit menique.

150

Oh! perro! perro espanyol!

Ja qu'ells estan por la guerra
no tengamos compasion!

- Yo me voy hacia esta parte
à ver à Abdel. ¡Galojo! (Saludant.)

Ja- Malaja. - Ja es cosa estranya
lo que passa, com hi ha mont!

- Veure que corren tres homes
seguirlos la pista tots,

y no trobà... - sembla magia...

- ja pescarem al bruixot.

he deixat guardias de vista
per tots aquests senderons.

¡Si algun d'ells caigués al llas...

(Ve corrents un moro.)

Moro- ; Yali-je! ; jamelejo! (oblegre.)

ba- obli-jala? - mi-le-ja!

Moro- ; Yali-je! (Genoa corrents.)

ba- Ya'n tenim dos!

Serán dels tontos que creuen
en las mans tocar lo sol.

=

Escena 2ª

Dits. Pau y Roeh.

=

ba- Contestesten; y'l pergami
que á la font haben trobat
lo porten encare á sobre?

Contesten! que no'n feu cas?

No saben que jo so'l jefe?

y que vos puch castigar?

- Vos respectare las vidas
si'm diheu la veritat.

que sou muts? si jo m'enfado!.....

pot quant dignis sera en va.

Pau- Jo tinch a la vostra cara

un odi tant concentrat

que per mi no vull cap gracia

ni tendencias may guardar

a una vara condemnada!

que per l'infern alentats

roban, deshonran e incendian

sens mirar clases ni etats.

las pacíficas moradas
de los católicos cristianos.

- obqui 'm tens ja mes no esperis,
mana que 'm sequin lo cap,
si no vols que jo constempli
com en passos de gegant,
lo moment ansiat s'acosta
de triumpà nostra estandart,
y aplastar la mitja lluna
per tota la eternitat.

Noch. (Ay! ara si que 'ns degollan;
vet aquí creure 'ls companys!)

Ca. q' escolto y sembla imposible
que tingui calma tant grant,
qu' al dir-me aquestas paraulas

no t' hagi despedassat!

152

Lo Horik qu' Espanya tembla
sols de sentimente nombrau.

Yo tinch lo cor de pantera;
mans de tigre son mas mans,
y tu sembla que m' desarmas
solsament en lo mirà.

indigisme quin ser t' alenta,
orquet cor que tens tant gran.

Pau- La santa fe cristiana,
nostre Deu crucificat.

La Concepció de Maria,
y haber nascut català.

ba- Ets valent y aixo m' agrada
jo sols mato a n' als cobarts.

(Roeh al senti aipò

fa l' valent pero torna

a la postració.)

quedas desd'ave cantiu;

no vull derramà ta sanch;

M aipi sabrás que Povik,

moro y tot, sab apreciar

lo que va d'un cor rabquitich

al d'un home seri y brau.

Pau. Ma t'he dit que ta vara
no vull favor pich ni gran.

Ca. Reportat; Dove las ordres
perquè t' portin a ciutat.

¡Jali-je! jali-je-mi

(Com qui diu que

Moros. ¡Jali-ji? ja-me-le-ja!

deus que oinets luego.)

Escena 3^a.

Pau, Roeh, moros.

=

Roeh. Ja sembla un moro de bé

Pau. Estás, Roeh, equivocát

tot ho fa per humillarnos.

Pau. ¡Serem esclaus!

Roeh.

Menos mal.

Pau. Fugir d'aquí, sembla imposible
qu'arxi pensis.

Roeh.

Oh! veurás!

la raho 's dona ab un moro
- Dir un ditpo català -

y jo ab lo ditxo aferrantme,
Dich, que Dech dirte formal,
qu'entre 'l qu'ha dit de mori,
y 'l qu'ha dit ell de salvans,
jo Dech di qu'ell te valhò
ja que la pena ha ditat,
de durnos, queden cantius
que no pàs dir fora corps.

(Pauseta.)

- Yo volia ser valent!
'Gims t'ho habia jurat
pero veig la diferència
que del dit al fet hi ha.
'De cridar y dir anemhi!...
prou, prou! no costa pas tant.

pero trobar mhi; purrango!
 es un dol molt amargant.

Pau. (Sempre in queda algun pe'l llap.)

Tu vas neixre català?

tu has rebut lo sant baptisme?

Des, apàrtat, renegat!

ni fe respiva en ton pit

ni de catolich tens sanch.

Noch. Oh! Pau, Pau, si tant m'insultas?

Pau. Que mereix l'home cobart?

que s'ha li escurpi a la cara;

que s'tracti com animal;

que visqui al bosch com las feras;

ben lluny dels seus semeiants,

y que en lo dit lo senyalin

- ,allà va! Deixentli pas,
que per la po de mori
la santa fe defensant
ha oblidat fins als seus pares,
no coneix als seus germans.
y com altre judio errante
va pel mon sens sossegat,
remordintli la consciencia....

- perquè ell sob que va robar
fins l'aigua del sant baptisme!
; Pas al heretge! Donchs, pas!

Roche. Ahipó no de cap manera
premie mort que veure un tal
abl sentir allò de-perros!
ave us tallarem lo cap!-

creu. las camas m'han fet figa;
 tot lo cor se m'ha glassat...
 semblaba que tingues rampa
 y ganas de tremolar.....

pero ara ja soch un altre,
 prenture com Digne company
 - y perdonam Pau, la estona
 que'l deber soch oblidat

Pau- Adipi t'vull, la nostra gloria
 es mori com bons cristians.

Noch- Y'ls companys qu'alla t'esperan?

Pau- Deu los il·luminara!

per ells tant sols ho deploro,

no pogué se al seu costat.

Noch- ; Ya havem tingut prou desgracia!

Son cosas que deu las fa.
qui sab si estant los dos presos
servivem d'algo als germans...

Roeh- Yi la armessim desseguida!

Pau- Quant comensi a claveja.

(Yi pogues apreta o corre
no m'alcansava ni un llamp.)

(Mirant a veure si ls moros

lo vigilant. Sent l'acció.)

Pau- Ya torna a veni Parik;
sobre tot serenitat.

Roeh- (No mes de veure l'heu sobre
linch lo coll... encostipat!)

Dits. Parik.

(Moros ab ell.)

=

Pa- Cristia, sols te demano
 que'm digas la veritat.
 los meus que per dintre'l bosch.
 sens chista d'escucha estant,
 dir qu'han vist passa molts grupos,
 qu'alguns anaban armats.
 Dient qu'avy era l' dia
 de triuñar els musulmans.
 Es cert això?

Pa-

Com ho dius.

avy vos arrollavant
 per po ab l'anima deploro

no poguerme al camp trobar
per alentals en la empresa
ò mori per Deu lutzant.

Ca- Encare que de un contrari,
admiro la lealtat.

y jo vull recompensarte
perque 't crech noble y leal.
Al moment te deipo libre
si promesa formal fas,
qu'un cop dada la batalla,
y mort no quedas al camp.
vindras a mi a presentarte...

Ca- (Gracias, Deu meu!) acceptat.

Juro per la santa fe
qui ilumina als cristians,

que salvat lo compromís
al teu palau me venàs.

Noeh- (Ay! quin moro mes de be!)
y jo? (but content.)

Ba- En nosaltres.

Noeh- (¡Malt llamp!)

(No estant bo com me pensava!)

Ba- Ahneu, deixemnos esta.

(Los moros se van sols
quedan tres a la dreta
figura los decants de
Barik.)

Encar que mahometà
y del africa vingut,
no tinch lo cor tant aixut

com molts volan suposa.

Ja se que 'ls alarbs son molts
que com fieras desbandadas
las pacificas movadas

assaltan dels espanyols.

Pero vull qu'entenguis bé
que Barik te'l cor huma....

y.... basta, que's molt tart ja.

t'esperan, y a mi també.

Pau. Que Deu te savi la vida

- Multavem com a lleons

(Donantli la mà.)

Ja - També tindrant mes blasons
los heroes de la partida.

(Noch va a seguir y Pau

lo/a quedar.)

Escena 5ª.

Pavik, Noch. y moros

Ba.

=

(Contemplantes.)

(No se perque aipi m domina
lo suu modo de mirar!)

Noch.

(Penitente jo de quedar,

- y entremiti de gent. tant fina!)

Ba.

(A Noch.)

(Qui sera?) Qui, m'has de di,

qui es aquest jove tant bran?

Noch.

Es en Pau.

Ba.

Com, Pau?

Noch.

Si, Pau.

Perque 's diu Pau, vencho aquí.

Ba. D'ahont es fill?

Noch. Ahupò no ho sé.

Ba. Gabs si te pares?

Noch. Campoch.

Ba. D'hont lo coneixes?

Noch. D'en Uoch.

Ell m'ha conegut prime.

Yo sols sé que Pau se diu,
perque tots li diuen Pau,
y li dich Pau, sol, y en pau
no li se cap mes motiu.

Ba. Es di que tu no sabs res?

(Indadat.)

Noch. No, senyo novo, m pot creure.

159
al primè cop que 'm va veure
passaba campo a través.

Y 'm va di, tu, Noeh, segueix;

jo eregut que 'm conieixia

lo vaig seguir tot lo dia

sens surti del bosc mateix...

Quant la clavo mos d'ipà,

entravam dintre una cova...

que per mi ja no era nova

perque fent de rabada

ja hi dormia - vaig al cas.

sent ja dins me digué, Noeh.

si 't vull envia a algun lloch

espero que 'm serviras.

Y no se 'l que 'm va donà,

ni de quin modo ha sigut
que jo sempre l'he cregut
lo mateix que m'fés germa.
y per tot ahont ell m'ha dit,
jo hi bròt ab tot lo cor.

¿Si per po mereixo mort?.

que 'm matin y bona nit.

Ca- Per mori no fas lo pès.

Tu vas neixe per se esclau
passa avant qu'al meu palau
ja tens plara.

Noch

(Si goses.)

(Allevant per l'ajut.)

Ca- Pinch un covretó molt gros
que hi falta 'l burro.

Noch-

Y volen?

160

ba-

Qu'ocupis tu 'l puesto seu.

Noch-

Y seré ruck moro?

ba-

Y dos?

Noch-

Ho seré de mala gana

creyemne moro, no puch.

per ser moro, y moro ruck,

vull ser persona cristiana.

Mateumne, ó deipemne ana,

ava que som à las foscas!

- Los rucks portan massa moscas!-

ba-

Ya te las fare esquivà

Noch-

Donchs, jo moro no ho vull se;

tiren pe'l cap que volquen.

- Jo no soch tant tonto, heven!

(Potsi aipi l'espantare.)

Ba- ¿Sabes que m'agrades bastant?
Ets un burro aprofitat.

Noeh- Dochs jo may ho he reparat.

Ba- Vaja pimple, passa avant.

(Mutis dreta segon terme
mrt Pau de la esquerra.)

=

Escena 6^a

Pau.

=

Pau- Pobre Noeh, la pena'm mata
d'haberlo fet seguir ab mi.
Potsi 'l portava a mori

la meua Devia insensata.

161

¿Y perquè? Si avuy triunfem

d'aquesta rara malhada,

la ciutat seva assaltada

y à n' al pobre Koch, salvem,

y demà... demà! Deu meu,

deixeu-me l'utpà com bran,

ja estich content de se esclau,

sols triunfi la santa even.

(Gen. o. depressa, esquerra.)

Escena 4^a

Gonsé, Ramon y Pep. (Poble dretu primer

tono.)

Gou- Era en Koch, si estich segü.

Pep- Pero en Pau?

Gou- Potsi l'han mort.

Pep- Comè que trobem als seus...

Vaig a internarme pel bosch,
y segü que ja apostats,
estavant pèls senderons.

Si en Pau se trobes sens vida,
al seu puesto quedo jo.

Gou- Chipsis que brilli l'aurora
arma al aire tot lo mont

(Gou a Pep esquerri)

Na- Y nosaltres?

Gou- Aguardemos

Dalt mateix d'aquets turons.

Mentres jo tranquil espero
als del Bruch y cobalto
que venen tots per la mina.
- sobre tot quietut Ramon -

(Després d'Andreu primer terme.)

Escena 8^a:

Gonsé.

(S'assenta al banc de pedra

=
(Després de las seccions.)

Gon. Ya ha fugit la tempesta
que'ns daba tanta agonia,
y la santa verge envia
la calma y tranquilitat,
lo cel hermos y estrellat

presenta un caris festiu,
sembla que content nos dieu
; alentuvos cristians!
; qu'avuy los fers musulmans
sucumbirant prop del riu.

- Donas, vells y criatures
de l'alarb horrorisats,
deixan los seus llars aymats,
per no sofrir penas duras,
pateixen mil amarguras
fugint sempre de sas mans,
i y habem de callar ls cristians
y mori ab tal agonias.
; no jermans! ja brilla l dia
de la mort dels musulmans.

Després tot seran plaers,
 enarbolavem triumfant
 nostre símbol sacrosant
 per las plassas y carrers,
 no vevem als infiels fers,
 insultant la santa euer.
 - coro cristians, no desmayeu,
 la verge de Montserrat.

(Se sent cantà 'l coro)

(Dins, la letra del l' act.)

nostre victoria ha esendat
 per aquets àngels de Deu.

(Pauseta.)

Aquesta dolça armonia
 omple 'l cor de tal ventura.

que ja la Titpa assegura
que 'l cel goipós mos envia,
Entoncu fills de Maria
vostres cantichs, entoncu!
avuy escrit deiyarieu
com recort de tal hassanya,
que sols volém los d'Espanya.
- ¡Una patria, y un sol Deu!

(Un moment de
pansa. s'acaba el cant
y surt Pepet.)

Escena 9:

Pep. y Gonsé.

Pep. Victoria que 'l Pau es viu.
 per po també estava prés,
 pero un moro, que no n corran
 segons lo qu' ha explicat ell.
 l'ha deixat per ave libre
 sols perquè al punt no faltés.

Gon. Gracias, Verge Loberana,
 ell es honrat y valent.
 y lutparant com uns heroes
 los seus comandats per ell.

Pep. La foguera está apagada

Gon. No hi fa res, esperarem,
 y aipi que surti l' aurora
 l' abad canva sobre d'ells,
 y poquentlos aqui enchaure.

perque son sobrada gent
podem di que d'aquets fondos
no'n surtirà un sol infiel.

Escena 10^a.

Roch y Dits.

=

Roch- Ya soch valent! (Ab un sabre.)

Gon- Eh^a. que passa?

Roch- Res, que casi ja balliem,
jo he pogut culli aquest sabre,
veureu com lo blandive!

Pep- Pero explicat.

Roch- Calma un rato,
que m'he cansat molt, corrent.

- Donchs si, me portaba un moro
 igual que qui porta à un près.
 (Si'ls dich com qui porta un burro
 sen riuvent y no'm coneix.)

Donchs, si; jo crech que fins ara
 tot lo qu'he dit, ho entenen?

Donchs bueno; arribo en lo moro
 qu'es tot un moro de bè,

perque vamos també en Pau,...

Pep- Pira avant que ja ho sabem.

Noch- Pobre Pau! l'heu vist ja? bueno:

Donchs, en fi, com vaig dirhent,

arribem y dir, oïme,

aquest cantin respecten,

serà el ruch, ah! no, dich, l'home.

que podria portar mes pes,
- y al moment arriba un moro
los dos parlan ab secret,
s'enfadon y veig que corran,
- cantan los escolanets,
- cridan uns, a vora l'riu
ni hi ha al menos quatre cents.
- y s'ha armat alli un barullu!
; que hi vagin aquets o aquells!
; los d'allà cap a tal parte!
; los de fulano també!
qu'entre crits y batsagadas.
jo m'he quedat com la neu.
No per por, tant sols de rabia!
- benia un tremolament!....

- Donchs bueno; se queda un moro
 allí al meu costat, pobret!
 ell tenia la terciana
 casi com jo, y als seus peus
 aquest sabre que brillava
 com si fos fulla d'acer.
 veig qu'adueca 'ls ulls y, chap!

(can.)

y dich, bueno! ja anem bé,
 m'aixupo y recullo 'l sabre,
 li pego un cop de través,
 que se seguí l'hi he partit
 tot lo cap fins al clatell.

- curreto a corra? que, vamos,
 d'aixó vos dich que ja'n sé.

passo pe 'l mitj d'aquets nostres
qu'he trobat aqui mateix,
arribo aqui, porto l'arma
que so arrencat de l'infel,
y ara que puch alabar-me
de que tinc fet molt patents,
vull se en Roeh, Rompe-caberas.
apellidat, lo valent!

perque jo he mort tots los moros
que hi havia al costat meu!

Pep- Choquet sabre no te sanch?

Roeh- Ca, imoro, home la te.

- li he pegat ab tanta furia;

- li he partit tant fi'l cervell

que no es gens estrany que'l sabre

hagi sortit tant renet.

167

Gon- Donchs al ball qu'ha arribat l'hora.

(Veient que's proximent

alguns de vora'l riu.)

Noch- (Ay! ay!)

Gon- Aquí al costat meu.

Noch- No, no, jo soch dels de'n Pau.

(Vaig ab aquells que son més.)

(Gen va corrent.)

Pep- Que fem. Gonsi? ja'ns atacan

Gon- No importa, no; reculém.

tireuse tots a la esquerra
que vinguin uns quants no mes
junt ab mi, per enganyarlos
y al senyal d'atach, ab ells.

(Alm. pot. de confusió.)

(Los del poble reculan a la
esquerra y los moros de la
Dreta se posan per los arbres
de la escena, al rin també
s'entenen varios moros etc
a gust del Director.)

Escena 11^a.

Parik, moros etc.

=

Ca. Cuidado, no adelantarse,
no os internen dintre'l bosc.
sosteniu sols aquest pas
mentres qu'arriba'l reforç.

(La lutpa se va generalisant.

De tant en tant s'ou lo cant.

de ls escolanets.)

- ab ells que ja s'apropiman

no desmayen!; per favor!

Moro-

ah! perros, perros cristians!

(Se entaula la lutpa.)

Ta-

(Lhuytan pitjo que lleons.)

ab ells! que mahoma us mirai

aby! de mi!

(Ab veure que barik com tots

los moros fujen deipant al-

gun mort pel camp a la

orra del riu també hi ha-

gut l'utpa etc. brillant

las banderas per totas las man.

Kanyas del foro. los escola.

Moros-

¡Yamelejo!

nets se posan a la

roca del foro. Pepet va a

matar a Barik quant

surst Pau y demis que

li retiran lo bras.)

=

Gou- Oh'ells, germans, viva Deu!

y la santa religio!

Pep- Oh'quest encare respira.

Pau- Oh' no'l matis sobre tot.

Oh' in ell jo li dech la vida.

Gou- Porteu-li un vendatje, Noeh!

que li curin las feridas.

ba- No us afanen; jo soch mort.
 sols vos demano una gracia
 ja que per fi deixo 'l mont.
 - ob n'aquets moments fatals
 vostre Deu me toca 'l cor.

(L'assentona al banch.)

Deixeu-me mori catolich,
 perdoneu-me 'ls meus errors
 y de tot cor vos demano
 que feu catolichs nos noys, ---
 qu'avia son dintre palacio, ---
 y quedan sols en lo mont.
 Dintre d'aquesta cartera
 hi ha 'l meu sello, y ob mon nom

los fills seguint goïposos
vostre santa religió.

D'aquets brillants que jo porto,
fenne un adorno preciós
per la verge immaculada
qu'ha il·luminat lo meu cor.
Santa Verge, vos demano...
batejame sobre tot...

(ab Gorné y Pau. Gorné
figura qui ha anat a bus-
car un poch d'aigua ab
una tassa de campanya.)

gon- En nom Del Pare Del fill
y Del esperit sant, jo
te batejo, prometente

que igual fare ab los teus noys. ¹⁷⁰

Pa. - Pau, a tu te ls encomano.

Pa. - Seran prendas del meu cor.

Pa. - Crech en Deu viu, me confesso
de tots mos pecats senyor,
ah! lo cor se'm desfalleix
Crech en vos... Deu poderós...

(Espira. paueta.)

Mo. - (Ya ho he dit jo qu'aquet moro
semblaba un moro dels bons.)

(Plorant.)

Pa. - Gracias verge soberana
per triunfo tant glorios,
Demanen a vostre fill,
ja que tot ell es amor.

que rebí a n'als seus cantos brassos
à l'ànima d'aquell cos.

Deu's sepultura santa,
y nosaltres, marxem tots (lo trehem)
à rescatar los carterus

que tenen en las presons.

- Portant aquesta cartera

y en traje de moros tots,

entrarem a la ciutat

de grat ó força, en sent fosch.

- sols hem fet una jornada,

acabimla si Deu vol,

Llibertat a Catalunya

d'aquestos vils opresors.

(Conte la ml.)

Pau. Las campanas nos saludan.

Jon. Que miro, Deu poderós!

ja ondeja sobre Mauresa
l'estandant del Redentor.

Pau. Gloria als nostres!

(dirigintse a Joni)

Hem venut.

Je pot sabè ja qui sou?

Jon. Lo bisbe de Barcelona.

presentantli la medalla

que porta sota'l tunic.

Pau. Graciàs, ja m'ho deya'l cor.

(va a besarli la mà,)

Jon. No, no: veniu als meus braços,

(a Pau y a Roch)

tots i agrupsan

Donem gràcia a Deu totí.
y a la Verge immaculada.
per un triumpo tant gloriós.

si pot dir, se transforma p
teatro ab la Seo de Meurois
y cantan lo Tederu, sicut
cantant los escolanets totí
i agenollan, to com las can
panas criti de viva la
Religio, ondejan per totí
pendon etc y can lo
teló.

Fant.
1887.

0
reis
us
lot.
can
2a
tot
o

